

Brunbeltet kakerlakk (*Supella longipalpa*)

Brunbeltet kakerlakk er en tropisk art som kan danne faste bestander innendørs i Norge, og den er derfor en art som må bekjempes. Brunbeltet kakerlakk kan lett forveksles med tysk kakerlakk og markkakerlakken på grunn av størrelsen og fargen.

Utbredelse

Man antar at brunbeltet kakerlakk opprinnelig kommer fra Afrika. Den har med menneskets hjelp spredt seg rundt omkring over hele verden. Den er ikke så vanlig i Norge som tysk kakerlakk, men den opptrer sporadisk i blant annet boligkomplekser.

Kjennetegn

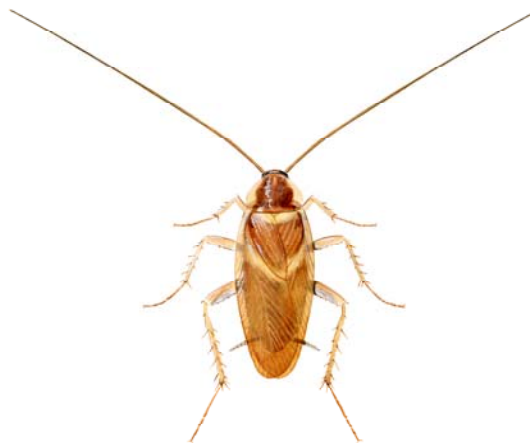
Brunbeltet kakerlakk er liten, bare 1,0 til 1,4 cm lang med gulbrun grunnfarge. Den kjennetegnes på de brune stripene på tvers av bakkroppen (se Figur 1). Brunbeltet kakerlakk har velutviklede vinger, og både hannen og hunnen er dyktige til å fly. Nymfene kjennes også igjen på de markerte brune stripene på tvers. Brunbeltet kakerlakk kan forveksles med tysk kakerlakk og markkakerlakk. Se også egne skriv om markkakerlakk, tysk kakerlakk og kakerlakker. Eggkapselen er 4 mm lang og 2,5 mm bred, lys brun av farge. Den er tydelig delt opp i ca 8 segmenter.

Livssyklus

Livssyklusen til brunbeltet kakerlakk inneholder tre stadier: eggkapsel, nymfe og voksen. Etter paringen legger hunnkakerlakken sine egg i en eggkapsel som etter en stund gjemmes i sprekker. Eggkapselen til brunbeltet kakerlakk bruker ofte lang tid på å klekke (fra 45 til 75 dager). Ellers trives brunbeltet kakerlakk ofte på tørrere steder enn tysk kakerlakk. Man vil ofte finne brunbeltet kakerlakk høyt oppe under taket på steder der den har slått seg til. Videre vil de rask spre seg til alle tilgjengelige rom i bygningen. Optimaltemperaturen for brunbeltet kakerlakk er ca 26-30°C.

Atferd

Brunbeltet kakerlakk er altetende og aktive om natten. Om dagen, når det er lyst, sitter de gjemt i sprekker, under og inne i maskiner og utstyr der det er mørkt. De piler raskt av gårde om de blir skremt. Ser man brunbeltet kakerlakk som er ute i lyset tyder det på en stor bestand. De er avhengige av varme områder. Videre trenger brunbeltet kakerlakk tilgang på vann og fuktighet, selv om den tåler tørre steder bedre enn mange av de andre artene.

Illustrasjon: Hallvard Elven
© Folkehelseinstituttet

Figur 1. Brunbeltet kakerlakk har tydelige brune striper på tvers av kroppen.

Spredning av brunbeltet kakerlakk

Brunbeltet kakerlakk kan ikke leve utendørs i Norge, og en direkte og naturlig spredning på denne måten er usannsynlig. Brunbeltet kakerlakk kan lett spres med matvarer, klær og andre produkter. Vi vet også at kakerlakker kan følge med på lasset når ulike varer importeres fra utlandet. Man skal heller ikke avskrive muligheten for at privatpersoner kan få med seg brunbeltet kakerlakk hjem i bagasjen etter opphold på steder med mye kakerlakker.

Brunbeltet kakerlakk som skadedyr

Brunbeltet kakerlakk kan gjøre skade på matvarer ved å spise på dem, og ved å tilgrise dem med avføring og et illeluktende sekret. Lukten som kakerlakker avgir er ubehagelig og ofte svært sjenerende i seg selv. Størst økonomisk betydning har nok kakerlakkene for restauranter og matvareprodusenter. Brunbeltet kakerlakk kan også spise på malerier, papir, bøker, herbarier, frimerker osv. og på den måten medføre ødeleggelser. Mange mennesker synes kakerlakker er ekle insekter, og en stor bestand av brunbeltet kakerlakk i boligen medfører ofte psykologisk stress hos beboerne.

Kan brunbeltet kakerlakk spre smitte?

Brunbeltet kakerlakk har potensial til sykdomssmitte, men det er usikkert hvor stor betydning dette har. De oppholder seg ofte i områder som kan være skitne, for eksempel så finner de ofte vann i sluk på gulvet og mat i søppelrom. De kan også lett komme i kontakt med matvarer eller steder der matvarer tilberedes. Det er videre påvist svært mange ulike arter av virus, bakterier, sopp og parasitter hos kakerlakker.

Allergi mot kakerlakker er utbredt. Dette kan medføre problemer med astma og hudirritasjoner hos mennesker som må oppholde seg i bygninger med kakerlakker.

Forebygging og bekjempelse

Se eget skriv om kakerlakker for råd om forebygging og bekjempelse av disse insektene. Det er imidlertid viktig å være klar over at brunbeltet kakerlakk har lang klekkesid på eggkapselen sammenlignet med tysk kakerlakk (opptil 3 måneder). Dette betyr at ved en bekjempelse så må sprøytemiddelet eller åten være tilgjengelig i lang tid. Videre er en nøyaktig etterkontroll i månedene etter bekjempelsen meget viktig. Husk også at brunbeltet kakerlakk trives på tørrere områder enn tysk kakerlakk, og at den ofte finnes høyt oppe under listverk i taket. Denne arten vil også ofte spre seg til alle tilgjengelige rom i bygningen.